

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Пелагия Михайлова Терзийска, ЮЗУ „Н. Рилски” – Благоевград на дисертационен труд на тема: **„Обучение по информационни технологии за ученици с умствена изостаналост в прогимназиална училищна степен”**, за получаване на образователната и научна степен „доктор” Професионално направление 1.2. Педагогика; Докторска програма „Специална педагогика“

Автор: Александрос Петрос Хадзоглу

Научен ръководител: доц. д-н Милен Замфиров Замфиров

Настоящата рецензия е изготвена на основание заповед № 2802/25.11.2019 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски”, както и на решение на научното жури по процедурата.

Общо представяне на процедурата и докторанта

Александрос Хадзоглу е редовен докторант в катедра „Педагогика“ при Факултет по педагогика на Югозападен университет „Неофит Рилски”. Професионалната му реализация основно е в сферата на професионалното обучение на ученици със специални образователни потребности. Интересът на докторант Хадзоглу към проблемите на специалното образование, включително и към учениците с умствена изостаналост е очевиден. Това се доказва и със записването в докторска програма „Специална педагогика“, и с избора на темата на дисертационния труд.

Процедурата по защитата е спазена, а представените материали и документи са в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на Югозападен университет „Неофит Рилски”.

Актуалност на тематиката

Дисертационният труд е насочен към особено значимия днес проблем - формиране и развитие на дигитална грамотност у учениците. Свързан е с необходимостта от търсенето и създаването на реални предпоставки за стимулиране на развитието и активността на учениците с умствена изостаналост, като се актуализират и преосмислят методите и подходите в съответствие с потребностите им. В този контекст проучването на темата за обучението на тези

ученици по информационни технологии в прогимназиална училищна степен е актуално и необходимо.

Представеният за рецензиране дисертационен труд съдържа 140 страници основен текст плюс 31 страници, включващи приноси и публикации на автора, библиография и приложения. Структуриран е в три глави, увод, заключение. Библиографията съдържа 154 източника на английски език и 8 на гръцки език.

Представяне на труда и оценка на съдържанието

В увода е направена добра обосновка на значимостта и актуалността на избраната тема.

Първа глава, включва теоретичната постановка на проблема и е насочена към обосноваване на мястото и ролята на информационните технологии в съвременната образователна система. На основата на направената характеристика на информационните технологии се конкретизират особеностите им в специалното образование, подчертава се значителния потенциал на образователните приложения на ИТ и спецификата на обучение на ученици с умствена изостаналост. Акцентира се върху схващанията на различни автори относно използване на информационните технологии в обучението и съобразяването им със силните и слабите страни на тези ученици.

Специално внимание е отделено на онези изследвания, в които се разглежда въпроса за приложението на информационните технологии - виртуална класна стая, учене в електронни платформи, подготовка на ресурси и др.п. Правят се препоръки към учителите, така че при използването на ИТ да може да се насърчи активното участие на учениците. Подчертава се необходимостта от създаването на критерии и свързаното с тях формиране на умения за използване на безопасен интернет.

На основата на направеното теоретично изследване докторант Хадзоглу обобщава, че информационните технологии са важна част от училищното образование на учениците с умерена степен на умствена изостаналост в гимназиален етап на обучение. Осигуряват им важно мултисензорно преживяване и забавен път за усвояване на важни умения и знания. Информационните технологии са необходими в специалното образование на

тези ученици, както и задължителни учебни предмети, които осигуряват ценни знания и умения за справяне с живота и решаване на проблеми от ежедневието.

Организацията на изследването е представена във втора глава. В нея са формулирани целта и задачите, хипотезата, обекта и предмета на изследване. Посочени са етапите/фазите на провеждане на изследването, както и участниците в него. Проследява се въздействието на шест конкретни образователни софтуера, използвани в процеса на обучение, върху развитието на учениците с умствена изостаналост. Констатира се, че подобряването на координацията на “око-ръка”, чрез използването на софтуерите, води до успешно развитие на фината моторика и способността на учениците да пишат и четат. Подчертава се значимостта и на различни индивидуални упражнения осъществени по време на учебните часове по Информационни технологии в продължение на една учебна година - септември 2017 – юни 2018 година.

Прави впечатление големият брой ученици от специални училища включени в изследването - от четири области на Централна Македония, Гърция, а именно префектура Пела: 3 специални образователни училище за професионално обучение с възрастова група 12 - 18 години и 1 специално училище-гимназия (25 ученици); Префектура Иматия: 3 специални образователни училище за професионално обучение с възрастова група 12 - 18 години и 1 специално училище-гимназия (25 ученици); Префектура Пиерия: 1 специално образователно училище за професионално обучение с възрастова група 12 - 18 години и 1 специално училище-гимназия (25 ученици); Префектура Солун: 6 3 & 3 специални училища-гимназии (75 ученици). Това определено е важно предимство на направеното изследване. Във всяка от двете групи – експериментална и контролна са включени по 75 ученици с умерена умствена изостаналост. В таблица са конкретизирани критерии и показатели за анализиране на двете основни области на изследването в експерименталната и в контролната група - **координация око-ръка** и **фини двигателни умения**. Анализирани са техните първоначални и крайни резултати.

На основата на критерии и показатели за допълнителни области на наблюдение са анализирани трите допълнителни области на изследването, а

именно: умения за писане, четене и ежедневен живот на учениците, включително способността им за самостоятелно самообслужване, хранене и облекло.

В глава трета е представен качествен и количествен анализ на резултатите от направеното едногодишно експериментално изследване. Статистически са обработени всички събрани данни. Резултатите са онагледени с таблици и диаграми.

На основата на направените анализи на резултатите са формулирани коректно изводи и заключения. Докторант Хадзоглу обобщава, че напредъкът на учениците, участвали в експерименталната група, се дължи на интензивната работа на учителите по информационни технологии в шестте образователни софтуера, които активно и много интензивно са прилагани през цялата учебна година. Направените изводи и препоръки са полезни както за педагогическата практика, така и за нови научни изследвания в тази област.

Преценка на публикациите:

Публикациите са достатъчни – 4 на брой публикувани в сборници от научни форуми в Благоевград, Велико Търново, Плевен, София. Три от тях са в съавторство с научния ръководител. Всички са по темата на дисертационния труд.

Автореферат

Авторефератът представя по обобщен и коректен начин дисертационния труд. Открити са обобщените изводи, препоръки и приноси на автора.

Препоръки и бележки към дисертационния труд:

1. Събраните в процеса на изследването данни предполагат по-задълбочен анализ.
2. Формирането на умение за четене и писане при деца с умерена умствена изостаналост е изключително труден процес и често невъзможен. В тази връзка смятам, че значимостта на приложения софтуер за подпомагане на двигателната активност и за изграждане на социални умения е не малка, но за формиране на умение за четене и писане е надценена.

Въпроси:

1. Какво затруднява по-широкото използване на информационните технологии в процеса на обучение на учениците с умерена степен на умствена изостаналост?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд, разработен от докторант Александрос Хадзоглу, отговаря на изискванията, които се предявяват към разработки за придобиването на образователната и научна степен „доктор”.

На основата на очертаните достойнства на труда и приносите на автора, давам положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Александрос Петрос Хадзоглу в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма „Специална педагогика“.

27.12.2019 г.

Рецензент:.....

проф. д-р Пелагия Терзийска